

Memo

datum 6 juni 2019	voor Het college van Burgemeester en Wethouders	Afdeling/cluster -
behandeld door N. Cilingir (mw.)	ons kenmerk -	bijlage(n) 1

Onderwerp
Samenvatting rapport Nibud 2019

Inleiding

Het Nibud is gevraagd om de effecten van het minimabeleid in beeld te brengen. Met deze Minima-effectrapportage (Mer) wordt inzichtelijk gemaakt wat het effect is van het landelijk en lokaal inkomensondersteunend beleid op de financiële positie van huishoudens met laag inkomen. In de rapportage worden uitgangspunten en de resultaten beschreven. Daarbij wordt door het Nibud kort aangegeven hoe de regelingen uit het lokale beleid verwerkt worden. Ook staan in het rapport adviezen en mogelijke oplossingen opgenomen.

Hiervoor zijn doorrekeningen gemaakt voor de volgende voorbeeldhuishoudens en inkomensniveaus:

Voorbeeldhuishoudens:

- alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd;
- eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
- eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
- paar zonder kinderen;
- ouder paar (AOW-gerechtigd);
- paar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
- paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
- alleenstaande oudere met een zorgvraag.

Inkomensniveaus:

- 100%
- 110%
- 120%
- 121%
- 150% bij de voorbeeldhuishoudens met kinderen (ivm GelrePas voor kinderen uit deze gezinnen)

In de rapportage wordt ook de armoedeval (als deze ontstaat) zichtbaar gemaakt. Er zijn twee soorten armoedevallen:

- Werkloosheidsval/uitstroomval: een armoedeval dat ontstaat door uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk.
- Doorstroomval: een armoedeval dat ontstaat door het wegvallen van de minimaregelingen.

Belangrijkste bevindingen

Als het gaat om tekorten of het ontstaan van armoedevallen (zie tabel 1, blz. 22 Mer), zijn dit de belangrijkste bevindingen:

- Enkel tekorten op de begrotingen van minima.
- Na bekostiging van het basispakket, heeft geen enkel huishouden een tekort op de begroting.
- Het paar met 2 oudere kinderen (kinderen in voorgezet onderwijs) heeft tekorten op bijna alle onderzochte inkomensniveaus, behalve op 120%.
- Het paar zonder kinderen heeft op bijstandsniveau (100%) na bekostiging van de uitgaven van sociale participatie te maken met een tekort van 3 euro.

Bijlage 1

LOGO_ZWART_WIT_GROOT

- Bijna alle onderzochte huishoudtypen hebben na de uitgaven van het basispakket en sociale participatie te maken een doorstroomval bij een inkomensniveau van 121. Dit komt door het wegvallen van het recht op de gemeentelijke minimaregelingen.
- Een paar met oudere kinderen is op bijstandsniveau financieel beter af dan op 121% van de norm. Dit wordt de uitstroomval genoemd.

Conclusies & Adviezen Nibud

Het tweeoudergezin met twee oudere kinderen kunnen op drie van de vijf onderzochte inkomensgrenzen de uitgaven in de basisbehoefte en sociale participatie niet bekostigen. Belangrijkste oorzaak is dat het tweeoudergezin de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Terwijl de extra inkomsten voor het tweeoudergezin ten opzichte van de inkomsten van de alleenstaande ouder niet opweegt tegen de kosten voor een extra volwassene. Denk hierbij aan voeding, zorgverzekering, etc. Dit gezin met kinderen krijgen te maken met grotere tekorten. Met name de gezinnen met oudere kinderen, doordat de kosten van oudere kinderen sterker op de bestedingsruimte drukt. Deze factoren vinden hun oorsprong in het rijksbeleid.

De gemeente Rheden heeft goede beleidskeuzes (het Kindpakket) gemaakt om de bestedingsruimte voor huishoudens met kinderen te verruimen. Desondanks blijven er bij de gezinnen met oudere kinderen tekorten ontstaan.

Adviezen

- Verminder niet-gebruik regelingen
Wij onderschrijven dit advies. De gemeente zet structureel in op het vergroten van het bereik van de doelgroep en daarmee het gebruik van de regelingen. Dit doen wij samen met onze partners uit het informele als formele werkveld. Deze inspanning is ook terug te zien in de stijging van het gebruik van de voorzieningen. Voorbeelden van going concern acties: verspreiden van de informatiemappen aan de doelgroep, organiseren van het sociaal café, de netwerkborrel voor vrijwilligers en het geven van voorlichting in diverse vakgroepen. Daarnaast wordt incidenteel ingezet op extra communicatie, zoals recent de campagne over het Kindpakket. Ook is in 2018 de formulierenhulp in onze gemeente opgestart.
- Stimuleer goed financieel beheer
De gemeente Rheden onderschrijft het belang van deze aanbeveling. Tegelijkertijd is te zien dat de gemeente in samenwerking met haar partners hierop actief inzet. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking het informele veld, bijv. Humanitas (Thuisadministratie en Formulierenhulp), RiQQ met inzet cultuur aandacht thema Armoede, het Taalhuis, projecten vanuit innovatiefonds, budgetbeheer en de inzet van preventiemedewerkers en jongerencoaches met aandacht voor Financiën.
- Help energielasten verlagen
Verbinding met programmaplan Klimaataanpak. Vanuit dit programma is er aandacht voor de doelgroep minima. Vanuit dit programma zal in gezamenlijkheid onderzocht worden of er maatregelen voor specifiek deze doelgroep ingezet kunnen worden. Daarnaast zijn de woningcorporaties hierin een belangrijke partner.
- Kwijtschelding
Huidig beleid blijft gehandhaafd, conform coalitieakkoord en college-agenda.
- Zorgverzekering
Huidig beleid blijft gehandhaafd, conform coalitieakkoord en college-agenda. Wel kunnen de mogelijkheden met de zorgverzekeraar besproken worden om het eigen risico te herverzekeren zonder dat dit de gemeente extra geld kost. In het verleden is namelijk expliciet om weloverwogen redenen gekozen om bij te dragen in de premie voor de aanvullende verzekering en niet het eigen risico.
- GelrePas voor meer volwassenen beschikbaar stellen
Huidig beleid blijft gehandhaafd, conform coalitieakkoord en college-agenda. Daarnaast wordt afgeraden een dergelijke maatregel in te voeren, omdat dit hoge uitvoeringskosten met zich zal meebrengen. Wel wordt gestart met een verkenning naar de mogelijkheden van het effectiever en efficiënter inzetten van de GelrePas.
- Houd aandacht voor paren met oudere kinderen
Wij hebben extra aandacht voor het bestrijden van armoede onder kinderen. Met bijgaand evaluatie wordt voorgesteld om het Kindpakket te intensiveren met het verstrekken van een smartphone aan brugklassers, dit in de vorm van een pilot.